

Qorti tal-Maġistrati (Malta)

Maġistrat

Dr. Leonard Caruana LL.D., M.A. (Fin. Serv)

Seduta ta' nhar il-Ġimgħa, 19 ta' Novembru 2021.

Avviż Nru: 163/2020 LC

Western Company Ltd

vs

Ramona Rodenas

Il-Qorti,

Rat ir-rikors tas-soċjetà Western Company Ltd datat it-02 ta' Settembru 2020 fejn talbet lil din il-Qorti tikkundanna lil Ramona Rodenas tħallasha s-somma ta' ħamest elef, sitt mija u erbgħa u tmenin Ewro u disgħin ċenteżmu (€5,684.90) rappreżentanti prezz ta' vettura tat-tip Vauxhal Vectra bin-numru ta' reġistrazzjoni IBT-962 mibjugħa u kkonsennjata lilha, bl-ispejjeż, inkluż dawk tal-Ittra Uffiċjali a tenur tal-Artikolu 166A tal-Kap.12 tal-Liġijiet ta' Malta bin-numru 924/20 u l-Mandat ta' Sekwestru kawtelatorju ppreżentat kontestwalment u l-imgħax sad-data tal-pagament effettiv.

Rat ir-risposta tal-intimata datata t-12 ta' Ottubru 2020 fejn fost id-diversi eċċezzjonijiet, hija tikkontendi li *“l-esponenti tgawdi l-privilegium fori fir-rigward ta' din l-Onorabbli Qorti peress li meta kienet tgħix għewwa Malta, Ramona Rodenas kienet tirrisjedi għewwa Għawdex u mhux Malta.”*

Rat ix-xhieda u d-dokumenti ppreżentati mir-rappreżentant tal-Aġenzija Identity Malta limitatament għall-eċċezzjoni preliminari rigwardanti l-*privilegium fori*;

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet tal-partijiet;

Rat id-dokumenti kollha;

Ikkonsidrat,

Illi l-preżenti provediment jirrigwardja limitatament l-eċċezzjoni mogħtija mill-intimata rigwardanti l-*privilegium fori* li l-intimata tinsisti li għandha tgawdi minnu.

Ikkonsidrat;

Illi fin-nota ta' sottomissjonijiet tagħha, l-intimata tispeċifika illi eċċezzjoni odjerna hija msejsa fuq l-Artikoli 50(1) u 741(ċ) tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta. Illi l-Artikolu 50(1) jistipola:

“Bla ħsara tad-dispożizzjonijiet tal-artikoli 770 u 771, il-Qorti tal-Maġistrati (Għawdex), b'eskluzjoni tal-qrati ta' Malta, hija kompetenti biex tieħu konjizzjoni ta' kull pretensjoni kontra l-persuni li joqogħdu jew li għandhom ir-residenza tagħhom ordinarja fil-Gżira ta' Għawdex jew ta' Kemmuna, kif ukoll ta'dawk il-kawżi l-oħra kollha li l-liġi tgħid espressament li għandha tieħu konjizzjoni tagħhom dik il-qorti” (enfasi ta' din il-Qorti)

Mill-bran appena ċitat, jemani ċar li d-dispożizzjoni li fuqha l-intimata qed tibbaża l-eċċezzjoni tagħha hija soġġetta għal dak li jiddisponu l-Artikoli 770 u 771 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta, liema żewġ Artikoli jstabblixxu l-eċċezzjoni għar-regola ġenerali ta' kif għandha tiġi stabbilita l-kompetenza bejn il-Qrati għall-gżira ta' Malta u dawk għall-gżira ta' Għawdex¹.

Mill-provi limitati u sottomissjonijiet li għandha l-Qorti quddiema f'dan l-istadju jirriżulta li l-Artikolu 771 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta m'għandu ebda applikazzjoni għall-każ *de quo*. Min-naħa l-oħra, madanakollu, jidher li l-Artikolu 770 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta jista' jkun pertinenti għal dan l-eżami peress li jirrigwardja sitwazzjoni fejn kontraenti jkun marbuta flimkien b'obligazzjoni. Dan l-Artikolu jstipola li:

¹ Ara f'dan is-sens l-Artikoli 50(1), 741(ċ), 767 u 768 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta.

“770. Il-privilegium fori jispiċċa wkoll, fil-każ li l-kawża tkun dwar obbligazzjoni li, skont il-ftehim, kellha tiġi esegwita fi Gżira partikolari.”

Dan effettivament ifisser li minkejja li parti tista *prima facie* tidher li tibbenefika mill-*privilegium fori*, dan il-benefiċċju jista' jispiċċa fl-eventwalità li l-mertu tal-kawża jkun dwar obbligazzjoni li kellha tiġi eżegwita fi Gżira partikolari.

L-azzjoni tas-soċjetà rikorrenti hija talba għall-ħlas tas-somma ta' €5,684.90 allegatament dovuta lilha mill-intimata in segwitu għall-bejgħ tal-vettura tat-tip Vauxhaul Vectra li allegatament ġiet mibjugħa u kkonsenjata lill-intimata. Illi t-teżi attriċi tipprospetta żewġ istanzi kuntrattwali: dik tal-bejgħ u dik tal-pagament. Filfatt, fin-nota ta' sottomissjonijiet tagħha, is-soċjetà rikorrenti targumenta li l-azzjoni odjerna hija distinta mill-bejgħ *per se* peress li huwa “*dak li għadu ma seħħx li jiffirma l-mertu ta' dawn il-proċeduri*”², b'referenza għall-obbligu tal-ħlas.

F'dan ir-rigward, din il-Qorti tagħmel referenza għal dak li ntqal fis-sentenza **John Mary Grima et vs Francis Cutajar**³:

*“17. Fil-fatt anke s-sentenza tal-Qorti tal-Appell **Angelo Zammit v. Michele Debono** (1917) li straħet fuqha l-Qorti tal-Appell f'**Borg v. Bonnici** tagħmilha ċara li tribunal li huwa kompetenti biex jisma' kawżi dwar l-eżekuzzjoni ta' ftehim huwa wkoll kompetenti biex jisma' kawżi aċċessorji għall-istess: “Attesocche` e` generalmente ammesso che il tribunale competente in ragione di territorio a conoscere delle controversie relative all'adempimento di una convenzione e` anche competente a pronunciare sulle azioni accessorie allo stesso, quale sarebbe quella pel risarcimento di danni per inadempimento dell'obbligazione assunta.” L-istess Qorti kkonkludiet li fil-każ partikolari li kellha quddiemha din ir-regola ma kinitx tapplika, peress li l-azzjoni tal-attur ma kinitx azzjoni relatata ma' xi obbligazzjoni kontrattwali. “Attesocche`, pero`, nella specie quella regola non trova applicazione; poiche` l'istanza dell'attore ha per base la colpa puramente extra-contrattuale, negando egli la realta` della pretesa vendita di*

² Ara paġna 2 tan-nota ta' sottomissjonijiet tas-soċjeta rikorrenti (a fol. 39 tal-atti proċesswali).

³ **John Mary Grima et vs Francis Cutajar**, Qorti tal-Appell, 28 ta' Jannar 2013 (Appell Ċivili Nru 80/2011/1).

merletti, e qualificandola come un raggio mediante cui egli si indusse a versare l'ammonto di cui adesso chiede il rimborso.”

18. Dawn iż-żewġ deċiżjonijiet tal-Qorti tal-Appell għalhekk jgħallmu li għall-finijiet tal-Artikolu 770 tal-Kodiċi tal-Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili **anke meta l-kawża ma tkunx speċifikatament dwar obligazzjoni li kellha tiġi esegwita fi gżira partikolari iżda tkun dwar vertenza li hija relatata ma' tali obligazzjoni, din bħala aċċessorja għall-obbligazzjoni prinċipali għandha titqies fuq l-istess bażi, u għalhekk f'dan il-każ il-privilegium fori ma japplikax.”** (enfasi tal-Qorti).

Illi fil-fehma ta' din il-Qorti, m'hijiex korretta s-soċjetà rikorrenti meta tipprova tispezzetta l-bejgħ tal-vettura mill-obbligu tal-pagament. Di piu, il-Kodiċi Ċivili stess jistipola li l-kunsinna tal-ħaġa jew il-pagament tal-prezz huma separati u aċċessorji għall-bejgħ tal-oġġett, kif jemani mill-Artikolu 1347 tal-Kap.16 tal-Liġijiet ta' Malta li jstipola:-

“1347. Il-bejgħ hu perfett bejn il-partijiet, u, kwantu għall-bejgiegħ, il-proprjetà tal-ħaġa tgħaddi għand ix-xerrej, malli jsir il-ftehim fuq il-ħaġa u fuq il-prezz, għalkemm il-ħaġa tkun għad ma ġietx ikkunsinnata u lanqas ma jkun għad tħallas il-prezz; u minn dak il-ħin il-ħaġa nfisha tibqa' għar-riskju u għall-użu tax-xerrej.” (enfasi ta' din il-Qorti).

Illi b'hekk, sabiex din il-Qorti tara jekk hemmx l-applikazzjoni tal-Artikolu 770 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta jew le, trid tara fejn ġie eżegwit il-bejgħ tal-vettura, aktar milli fejn qed isir il-ħlas, kif qed targumenta s-soċjetà rikorrenti. Illi sfortunatament, sa dan l-istadju tal-proċeduri, il-Qorti m'għandha f'idejha ebda prova ta fejn seħħ il-bejgħ de quo jew jekk hemmx xi stipulazzjoni rigwardanti fejn kellha tiġi eżegwita.

Illi b'hekk, fin-nuqqas ta' din il-prova, il-Qorti ma tistax tapplika l-eċċezzjoni stabbilita mill-Artikolu 770 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta u b'hekk se tapplika l-prinċipji ġenerali stabbiliti mill-Artikolu 50(4) u 741(ċ) tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta.

Illi l-uniċi provi fl-atti proċesswali in sostenn tal-eċċezzjoni tal-*privilegium fori* huma kopja tal-karta tal-identità tal-intimata u x-

xhieda tar-rappreżentant tal-Aġenzija Identity Malta. Dawn iż-żewġ provi jikkonfermaw illi l-indirizz tal-intimata jinsab fil-Gżira Għawdxija. Għalkemm huwa ben risaput li l-fatt li persuna jkollha indirizz reġistrat f'lokalità ma jfissirx neċessarjament li dik il-persuna fattwalment tirisjedi f'dak l-indirizz, f'dawn l-atti proċesswali ma tressqet ebda prova li tikkwerela jew tixhet dubju dwar jekk l-indirizz reġistrat tal-intimata huwiex ir-residenza attwali tagħha. F'dan id-dawl, il-Qorti sejra tieġu l-indirizz reġistrat tagħha bħala l-indirizz tal-lok ta' fejn tgħix.

B'hekk, abbażi tal-provi mressqa sa dan l-istadju, dina l-Qorti hija tal-fehma li l-intimata rnexxielha tipprova, għall-finijiet ta' din l-eċċezzjoni, illi hija toqgħod fil-Gżira ta' Għawdex ai fini tal-Artikolu 767 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta.

Deċide:

Għaldaqstant għar-raġunijiet kollha suesposti il-Qorti qed taqta' u tiddeċiedi l-eċċezzjoni preliminari tal-intimata Ramona Rodenas dwar il-*privilegium fori* billi **tilqa'** l-istess eċċezzjoni u tordna li l-atti tal-kawza odjerna jigu rinviati lir-Registratur tal-Qrati Ċivili sabiex dawn jiġu assenjati u jkomplu jinstemgħu mill-Qorti tal-Maġistrati ta' Għawdex fil-Ġurisdizzjoni inferjuri tagħha.

L-ispejjeż tal-preżenti jibqgħu riżervati għal mas-sentenza finali.

Dr. Leonard Caruana
Maġistrat